

FN-NYTT

EN TIDNING UTGIVEN AV SAMHÄLL-MEDIA PÅ ARANÄSGYMNASIET

FREDAG 8 MARS 2019

FN:s flyktingkommissarie: "Vi befinner oss i ett vägskäl"

FAKTA. Flykting-situationen ser idag mycket allvarlig ut. År 1997 var 33,9 miljoner människor på flykt och år 2017 steg antalet till 68,5 miljoner enligt UNHCR, som är FN:s flyktingorgan. Men den största ökningen har kriget som bröt ut i Syrien 2011 skapat. Idag är det fler människor än någonsin på flykt, år 2016 var 65,3 miljoner människor på flykt och någonting måste göras.

Det är krig och konflikter som gör att människor tvingas fly från sitt hemland. Men sedan mitten av 1990-talet har flyktingarna ökat i de flesta regioner, detta för att det idag pågår konflikter och situationer allt längre, till exempel konflikten i Somalia som pågått i snart 40 år. Idag uppstår också nya konflikter allt oftare eller gamla som tar ny fart, vilket gör att folk tvingas fly.

Internflyktingar är allra vanligast och det är dem som flyr till en annan plats men fortfarande i samma land. Därefter kommer flyktingar som flyr till ett helt annat land. Och till sist kommer den få mängd asylsökande. Oftast är det utvecklingsländerna som får ta emot de flesta, då ca 85 % av flyktingar flyr till utvecklingsländer. 2017 var Turkiet det land som agerade värdland åt flest flyktingar då hela 3,5 miljoner flyktingar befann sig i landet.

Hemskt nog var mer än 50 procent av världens flyktingar år 2017 under 18 år. De flesta av de ensamkommande barnen kom från Afghanistan eller Eritrea och sökte asyl främst till Italien. År 2018 var 28 miljoner barn på flykt runt om i världen. Det är en väldigt hög siffra, till och med den högsta sedan andra världskriget. Som tur är finns UNICEF som käm-

par och arbetar för att alla barn ska få de rättigheter och den hälsa, trygghet och utbildning som de har rätt till.

De flesta flyktingarna flyr till sitt grannland och en del kan få bosätta sig i ett flyktingläger och få skydd. Men det allra vanligaste är att flyktingar bosätter sig i storstäder där de har någon släkting.

En del lever under mycket dåliga förhållanden och det är svårt för dem att skaffa pengar och mat.

År 2017 räknade man ut att det var lika många människor på flykt i världen som hela Thailands befolkning, vilket var 69,4 miljoner. Så vad kan man göra åt situationen? FN:s flyktingkommissarie säger

att vi just nu befinner oss i ett vägskäl och att det krävs ett nytt och mer omfattande arbete för att vi ska kunna hantera flyktingkrisen. Han säger också att 14 länder arbetar för en ny plan när man ska hjälpa folk under flyktingsituationer. Denna plan, Global Compact for refugees, är redo att behandlas i FN:s generalförsamling.

Bambapersonalen tacklar en stressig vecka

Det är ingen nyhet att kön brukar ringla sig långt ut från bambas gränser när deltagarna i FN-rolspelet ska gå på lunch. Vår underbara bambapersonal har berättat för FN-Nytt om stressen.

Hur påverkas bamba av FN-rolspelet?

"Alla kommer på en gång och det blir lång kö. Vi hinner inte alltid få fram maten."

Behöver ni jobba annorlunda när det är så lång kö?

"Vi behöver jobba fortare

och det är svårt att veta hur mycket mat som går åt. Allt kan gå åt på en gång."

Finns det någon maträtt som hade varit mindre bra att servera under denna vecka?

"Hamburgare eller taco-buffé. Det hade vi inte kunnat ha. Det tar lång tid när alla ska ta av salladsbuffén och stå där i kö. Någon gång var det kaos när vi hade tacobuffé."

Vad är det bästa med erat jobb?

"Det bästa för min del är ni elever." säger Ewa Hellgren. "Att ni är här."

Mexiko: Drogkrigen förstör nationen

FAKTA. Drogkrigen i Mexiko gör landet osäkert och invånarna flyr för att rädda sin egen framtid. Mexiko har under de senaste åren minskat sin befolkning. Invånarna flyr till USA i hopp om trygghet och ett bättre liv. Just nu bor det kring 6 miljoner mexikaner i USA utan laglig bosättning.

Drogkrigen är numera en väpnad konflikt mellan rivaliserande karteller och staten i Mexiko. Kartellerna har funnits länge men de blev viktigare när de två ledande kartellerna upplöstes och tappade sin betydelse. De mexikanska kartellerna dominerar idag marknaden för droger i USA och våldet i Mexiko har eskalerat eftersom de slåss om införsrutter till USA. När flera ledande nyckelfigurer blev gripna växte osäkerheten och rivalerna började kriga för att göra sig underrättade

om vilka karteller som är dominerande.

Mexiko producerar även mycket droger. Den största delen cannabis och även stora delar av allt metamfetamin som kommer in i USA produceras i Mexiko. Landet står även för en stor del av det heroin som förs in i USA, trots att Mexiko endast står för en liten del av den totala världsproduktionen.

På 80-talet försökte colombianerna att smuggla narkotika över Karibiska havet till USA. Nordamerikanerna lyckades att stoppa detta vilket i sin tur ledde till att gangstrarnas lösning blev att gå igenom Mexiko. Detta ledde till landets största förbannelse. Narkotikan skickades via Mexiko och drogkartellerna kom till.

Hur blev det så här

illa?

Den korrupta polisen Félix Gallardo ansåg år 1989 att det var bäst ifall de olika smugglingsvägarna in till USA kontrollerades av olika familjer och ligor. På detta sättet var det inte möjligt att förstöra verksamheten genom ett enda angrepp. Genom honom skapades de första riktiga kartellerna.

I början var det Gallardo

själv som drev alla kartellerna. Men efter att ha kidnappat en amerikansk agent och torterat honom till döds så hamnar han i fängelse. I början styrde han kartellerna genom mobiltelefonen men sedan blev han flyttad till en högsäkerhets anstalt. Detta resulterar i ett kaos inom narkotikavärlden.

Det som skulle bli en välordnad organisation av karteller som arbetar tillsammans eskalerar snabbt till ett blodigt krig om vem som ska dominera knarkhandeln. Samma problem uppstår när nästa "knarkkung" faller år 1993. Några år efter det så knäcks den andra colombianska kartellen och sedan börjar nya mexikanska namn att dominera smuglingen. Efter det har Mexikos sju stora karteller blivit det största kriminella problemet i hela Nordamerika.

Mexico talar ut om drogerna vid den Amerikanska gränsen

Drogkriget i México försätter och blir allt större för varje dag. Det domineras nu av den ökända mexikanska kartellen "Cártel de sinaloa" där en del av medlemmarna har listats som några av världens farligaste människor. Kartellen har under sina år transporterat hundratals ton av narkotika till olika delar i världen, men främst till USA. Vilket har lett till ett framtida mur bygga vid gränsen till USA.

Det är ifrån México som den största majoriteten av all illegal handel av droger in till USA kommer ifrån, upptill 70 % av

all den illegala handeln av droger som förs in till USA står México för. Av alla de droger som förs in till USA genom México är det i största utsträckning mest cannabis, metamfetamin och heroin. De droger som passerar genom México kommer i största utsträckning från Colombia. Hur drogerna sedan passerar gränsen mellan México och USA är i en del fall lite av ett mysterium, man tror att det i största utsträckning handlar om att de göms i bilar, lastbilar och övriga fordon som tar sig in och ut ur landet. Pengarna som tas in av drogerna transporteras i största utsträckning tillbaka till

México inuti person- och lastbilar detta då de amerikanska myndigheterna har den största fokus på de elektroniska överföringarna.

I en intervju med William Idewald medlem i delegation México svarar han på frågor rörande drogerna vid gränsen mellan USA och México.

Hur ser du på läget med de illegala drogerna som förs över den amerikanska gränsen?

"Vi inväntar tal som just kommer att handla om diskussionen USA där vi kommer att ta upp illegal handel med vapen och droger men det vi kan säga här och nu är att USA har en efterfrågan för

William Idewald, delegationen Mexico

drogerna och om det inte hade funnits en efterfrågan från USA så hade inte drogerna kommit dit."

Vad tycker du om USAs val av ett murbygge?

"Vi tycker att murbygget inte kommer att lösa situationen med droger utan istället göra det värre. Eftersom att drogerna inte kommer in där just muren ska byggas. Så vi ser det som att USA inte bygger muren på grund av droger istället i grund och

botten att USA inte vill ha in våra flyktingar."

Vad tycker du att ni kan göra istället för en mur?

"Som jag tog upp i en tidigare intervju så tycker vi att man ska satsa med hårdare kontroller vid tullarna där vi kontrollerar majoriteten av alla bilar och lastbilar som transporterar sig via gränsen. Helt enkelt vara strängare vid tullarna och vara mer noggranna vid en genomsökning av ett fordon."

Snabba fakta om kärnvapen

Visste du...

- att kärnvapen är det enda massförstörelsevapen som ännu inte har förbjudits genom ett internationellt avtal.
- att en del av de vetenskapsmän som detonerade det första kärnvapnet år 1945, blev fullständigt förtvivlade när de insåg vad de hade skapat. Robert Oppenheimer citerade en gammal hinduisk skrift: "Nu är jag bliven Döden. Världars förgörare."
- att det, enligt Federation of American Scientists, finns runt 14 900 kärnvapen i världen och att cirka 1800 av dessa kärnvapen står redo att avfyras inom loppet av några minuter.
- att den globala kampanjen ICAN, som har som mål att världen ska bli kärnvapenfri, var delaktiga i framtagandet av FN:s konvention om ett kärnvapenförbud.

1000 personer dör varje dag av illegala vapen

Märk alla vapen för att komma åt den illegala handeln med små handeldvapen. Det föreslår FN under konferensen Small Arms and Light Weapons i New York.

Märkningen är ett sätt att stoppa de vapen som idag används av kriminella i gängkriminaliteten, men också i terrordåd.

På alla väsentliga delar ska det finnas märkning för att kunna spåra vapnet till var, när och av vem det tillverkades. Det gäller delarna slutstycket eller trumman, eldröret eller pipan, stommen eller lådan och manteln. Alla dessa delar är väsentliga för att vapnet ska fungera som ett skjutvapen.

På en FN-konferens i New York diskuterades det om hur man kan begränsa och bekämpa spridningen

av illegal handel med små lätta vapen. Det handlar om vapen som hamnar i fel händer och får en illegal användning. Värst är det när vapen hamnar i fel händer i gängkrig eller terrordåd. På konferensen togs det även upp att det är mycket viktigt att arbetet går framåt på ett globalt plan och inte bara i länderna där problemen äger rum. En handlingsplan för att begränsa olaglig vapenhandling togs fram. Alla länder i FN stod bakom denna handlingsplan.

I frågan gällande illegala vapen så finns det i stort sätt två olika läger. Många länder har en liknande restriktiv uppfattning som vi i Sverige, medan andra länder mer betonar suveränitetsaspekter gällande illegala vapen.

Sverige har en stor problematik med illegala vapen som smugglats hit från Balkan och dessa används i kriminella organisationer och i gänguppställningar i

Sverige.

Illegala vapen och vapensmuggling är något som FN tar på stort allvar då majoriteten av alla gängbrott och terroristattacker har med illegala vapen att göra. Under FN:s konferens i New York angående illegala vapen sades det dö cirka 1000 personer varje dag på grund av ett illegalt vapen som hamnat i fel händer.

Hanteringen av både narkotika och vapen är väldigt vanlig inom den kriminella kretsen och de kriminella nätverken vet precis hur man ska komma undan med en smuggling och hur man ska gå till väga. Via ett välutvecklat nätverk med internationella kontakter blir det lättare att smuggla vapen eller narkotika från punkt A till B. Med hjälp av dessa nätverk har kapaciteten att smuggla stora volymer vapen och narkotika ökat och problemet blivit allt värre.

Veckans Tweet:

KINA FN19 @Fn19Kina · 16h

Drömmer mig tillbaka 2 år när vi 3:or en gång i tiden va aktiva i sekretariatet. Då slet man som ett djur och gick hem med vätskebrist, huvudvärk, kramp i vaderna och enorma svettlökar. Vad är det för fel på dagens ungdom?

12 likes

Dagens Tweets:

fnkuba2019 @fnkuba2019 · 21h

Lucas alla vet att fristående press är du lägg av att ge dig själv shoutouts

3 likes

Fristående press FN19 @Fripr... · 48m

Ditt jävla geni, du e så smart va. Kom ner hit så ska du få en kyss.

1 like

KANADAFN19 @kanadafn19 · 1m

"Vi undrar hur vi i Kuba kan hjälpa till" är deras favorit fråga

4 likes

Mattias älskar show

I en intervju med **Mattias Isaksson, lärare på samhällsprogrammet, berättar han sina åsikter om årets FN-rollspel. Han känner i stort sett alla treorna på Aranäsgymnasiet men är officiellt ansvarig för fem delegationer under årets rollspel.**

Som lärare under rollspelet har Mattias många olika uppgifter. Han bedömer de delegationer som han är lärare för och hjälper sekretariatet att komma igång med mikrofoner och lappar. Eftersom Mattias är lärare i internationell politik så kan han mycket om det som händer i världen och därför kommer det många elever och frågar honom om hjälp. Under hela första dagen fick han endast 17 minuters paus.

Enligt Mattias var FN-rollspelet lite långsamt på tisdagen, däremot så var gårdagen väldigt bra.

- Dagens rollspel har inte riktigt kommit igång än och det har börjat väldigt försiktigt.

Han hoppas att de får i sig lite socker och får lite mer fart i det. Han tror absolut att det kommer bli bättre sen.

Hur många år har du medverkat?

- Detta är mitt trettonde FN-rollspel.

Oj, det var väldigt många!

- Tack, ja jag ser väldigt ung ut.

Enligt Mattias har det under förhandlingarna varit väldigt intressant med konflikten mellan Indien och Pakistan, det hände i verkligheten precis innan rollspelet och är därför extra intressant att eleverna lyckades ta upp det. Indien och Pakistan är två kärnvapenländer som har två av världens största arméer. Bråkar dessa länder med varandra så riskerar hela världen att bli instabil. Det har under dagen även funnits några väldigt intressanta ordväxlingar mellan Nordkorea och de västerländska länderna.

Vilket land tycker du har gjort bäst ifrån sig?

- Då får jag kanske utgå från de som jag själv är ansvarig för. Israel har varit väldigt aktiva och ställt mycket frågor och när jag tittar på elever som jag inte riktigt vet vad de heter så har Nordkorea gjort väldigt bra ifrån sig iallafall.

När Mattias var yngre så brukade han vara lite för egocentrisk under rollspelet genom att bland annat avsluta spelet med en show. Något år spelade han ett eget land och gjorde upp med några elever att de

skulle ställa specifika frågor för att han själv skulle briljera. Ett annat år körde han en stand-up show från en amerikansk komiker, någonting som uppskattades mycket av eleverna. Han berättar att han aldrig riktigt skämt ut sig genom att snubbla eller tappa en vattenflaska, utan i så fall bara växlat ihop länder och råkat ge felaktiga svar.

Mattias är väldigt aktiv på Twitter och tycker att nivån där har varit väldigt varierande i år. Hittills har han inte sätt några rasistiska skämt eller kvinnoförnedrande grejer men han anser att många länder inte använder Twitter fullt ut. Han säger att ett land som Kina eller Nordkorea där befolkningen inte får ha sociala medier bör titta på vad de andra länderna

skriver, och kommentera detta med ungefär "Titta vad som händer när alla får skriva som de vill.". Han anser även att Twitter är som att ställa frågor, få repliker eller stå i talarstolen ifall man använder plattformen på rätt sätt.

-Enligt skollagen så måste läraren bedöma allting man vet om sina elever. Om något land hela tiden länkar smarta artiklar, kollar upp fakta och säger snälla saker till sina vänskapsländer på Twitter så visar det att de har förstätt landet. Det är inget krav, men om en lärare ser det så kan man inte undvika att använda det.

Mattias tycker att det bästa med veckans rollspel var när Nordkorea stod i talarstolen och gav stora

länder som USA och Storbritannien svar på tal. Det sämsta var däremot att det har varit lite för försiktigt.

Inför nästkommande år så är hans tips bland annat att inte stå för långt bort från talarstolen, på det sättet så sparar man tid. Dessutom tycker han att eleverna inte ska vara så rädda för att svara på frågorna, det är bättre att svara fel än att vänta jättelänge och sen inte svara alls. Kommer det exempelvis in frågor som inte egentligen handlar om talet tycker han att de som står på scen väldigt snabbt kan avgöra ifall man kan svara på frågan eller inte. "Det är bättre att våga vinna än att vara rätt för att förlora."

FN-NYTT på YouTube

FN-NYTT finns också på en Youtube-kanal FN-NYTT där du kan se intervjuer och överraskningar. I fredagens upplaga får vi en avslutning på FN-rollspelet, där bland annat några länder intervjuas om deras tankar kring rollspelets sista dagar och vi får höra vad vice ordförande tycker om spelet. Dessutom får ni en snabb inblick bakom kulisserna i nyhetsredaktionen. Det får ni inte missa!

Tack för oss ärade delegater!

Vi ifrån tidningsredaktionen på FN-NYTT vill uttrycka ett stort tack till alla som har varit med och medverkat under den här fantastiska veckan. Vi sänder ett extra stort tack till de som ställt upp på att vara med på intervjuer och bilder till FN-NYTT. Vi hoppas att ni alla har haft en lika trevlig vecka som vi har haft.

Redaktionschef: Emelie Fröberg

Journalist/reporter: Tim Håkman, Isak Herrey, Oliver Sahlin, Emilia Edgren, Alma Samuelsson och Sara Rytorp Björk

Fotograf: Hugo Löfvendahl
Layoutare: Luc Dahlquist, Hugo Engström

Youtube: Moa Berndtsson, Alma Salestam, Gry Riddell, Ida Nilsson

Lärare: Roland Dahlström och Kia Lundqvist